

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, hšt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Mesta in slov. okraji.

V štaj. dež. zboru je bila dne 19. nov. zadnja seja in smemo reči, da izmed vseh najbolj zanimiva. Na dnevnem redu ste bili dve reči, ki se tičete nas na slov. Štajarji: načrt postave, po kateri se izločite mesti Ptuj in Celje iz svojega okraja in pa predlog dr. Radaja, naj se prenapravi deželna postava tako, da dobi slov.

Štajar enega zastopnika v dež. odboru. Prvi predlog je na korist nemškutarjem in dež. zbor ga je zato vzprejel, da-si pravici bije v oči, drugi pa je nekoliko na korist Slovencem in glej, zato so ga vrgli pod klop. Prav bode, če si to naši bralci zapomnijo in za to postavimo le-sem dnes govor dr. Srneca zoper ono izločitev, katero je dr. Neckermann priporočal. Govor dr. Srneca je po stenografičnem zapisniku tak-le:

Sedaj je že tretjikrat, da sem prisiljen, govoriti v letošnjem zborovanji v zadevi okr. zastopa Celjskega. Merodajna točka predležečega zakona je točka tretja, ki se glasi k sklepu: „Mesti Celje in Ptuj sta izvzeti v vsakej zadevi iz okrajne zaveze“.

Navlašč izpuščam deželno glavno mesto Gradec, ker je to bilo tako že popreje izločeno. Navedene besede se glasé jako kratko in osorno in zdi se mi, da so takrat gospodje imeli v mislih gordični voz, katerega hočejo presekat. Opomniti jih pa moram, da je bil oni voz le pletivo brez namena, na katero se je vezala smešna, prazna vera in da je bilo čisto primerno, da je kak Aleksander Veliki razsekjal tak nepotreben voz; tukaj pa hočete po-teptati upravni organizem, raztrgati okrajno zavezo. To se mi zdi ravno tako, kakor če bi kdo pahnil koga raz visoko okno; dotičnik pride, se ve, da na ta način najhitreje na cesto, pa z razbito glavo!

Če mislim na posledice, katere bi imel ta zakon, v resnici ne vem, kje naj bi pričel in kje nehal. Najprvo moram osvetliti gospodar-

ski del, namreč gospodarstvo okrajnega zastopa, kakor je bilo dosedaj, in moram opozoriti, da smo vsako leto nad 36.000 ali 37.000 gld. prejeli in izdali. To ni nikakor majhno gospodarstvo in zelo nevarno je, če skuša kdo podreti hišo s tem, da jej izpodmakne jeden steber: Hiša se zruši potem prebivalcem na glave.

Če pregledujem posamezne številke v sklepnem računu za leto 1888, najdem, da se je potrosilo za posipavanje in za vzdržavanje okrajnih cest, kakor tudi za cestnike 19.232 gold. 14 kr., če pa pogledam poročilo visokega deželnega odbora, priloga 89, poudarja se sicer tudi denarna stran, pa omenja se samo odgonstvo in stroški za uboge, kakor da bi to bili najvažnejši deli letnih izdatkov.

Te številke so pa po sklepnem računu za leto 1888 prav le male: okraj Celje je namreč izdal v letu 1888 za odgonstvo samo 270 gld. 14 kr., na stroških za revne bolnike samo 400 fl. 69 kr.; jaz pa moram nasprotno posebno poudarjati svoto po 9995 gld., okroglo 10.000 gld. kot 7% tni prinesek za šole in stroške za uravnavanje Savinje s 4217 gld. 60 kr. Ti stroški z izdatki za ceste po 19.233 gld. 14 kr., so glavne številke, ki iznašajo letni proračun okr. zastopa, teh številka pa ne najdem v poročilu dež. odbora, priloga 89.

Kakšne posledice bi to imelo, če bi dobil najvišje potrjenje ta zakon, in sicer s tako lakoničnimi besedami: „Celje je izvzeto v vsakem oziru iz okrajne zveze in postava postane pravomočna z dnem razglašnja“, — tega si resnično niti predstavljati ne morem.

V poročilu, priloga 89, se nahaja jako čudna opazka (bere): „Mesti Celje in Ptuj bi imeli precej manje plačil, če bi se ločili iz zveze svojih okrajev“ — in dalje se bere: „Ker je torej opravičeno in utemeljeno to zahtevanje omenjenih mest, tudi v denarnem oziru, kakor se je to ravno obravnavalo...“ Jaz ne vem, če je preudaril visoki deželni odbor dotične besede, ko je rekel: „Mestu bode koristila izloči-

tev v gmotnem oziru, ono se reši s tem, da v kratkem rečem, mnogih plačil“, torej je ta zakon dober in pravičen. Tega pa jaz ne morem pripustiti, zakaj, kar se na jedni strani da, to se na drugi strani jemlje, in s tem bi se izreklo, da je prav in pravično, da bi kmetske občine vse plačale, mesto pa nič.

Slavna gospôda, takih pravnih načel ne pozna avstrijsko cesarstvo in jih ne bode nikdar spoznalo za zakon! (Dalje prih.)

Domoljubi, na delo!

Iz spodnje Savinjske doline o konci novembra.

„Krasna si slovenska zemlja, prelep si moj slovenski dom!“ Te besede pesnika prišle so mi na misel, ko sem potoval po opravih po lepi, krasni spodnje-štajarski zemlji, po zemlji, katera je sveta, ker močila jo je kri naših pradedov, kateri so se borili srčno in junaško za ljubi dom, za ljubi svoj rod. Žalost me je obšla, ko sem gledal lepe doline, visoke planine, krasno polje in vinske gorice; vse povsod znamenja nekdanje pridnosti, nekdanjih žuljev in potnega obraza — žalost me je, pravim, obšla in srce mi je tužno postalo, ko sem zmislil, kako malo da ljubi zdajšnji rod to, od naših pradedov s trudom obdelano, z mečem pridobljeno in s krvjo tako drago kupljeno zemljo.

Srčno sem si želel, da bi pač jaz bil one lepe čase živel na svetu, ko so se zbirali čvrsti možje in vrli fantje pod vaško lipo, pa so se pogovarjali o naši mili domovini, o našem slavnem rodu, o bojih zoper ljutega sovražnika. Želel sem si biti one srečne dni na svetu, ko bi bil lahko šel po celej Štajarski, po celej Koroški, po obrežji Donave čez lepo Kranjsko deželo do Adrije, dalje ob bregu morja še daleč čez Oglej v Benečansko, in povsod bi bil videl moj rod, povsod slišal mili govor slovenskega jezika, poslušal krasne slovenske pesmi.

In zdaj! O kako si že mala ti moja ljuba domovina; kako si že stisnjen mili moj slovenski rod! Od vseh strani te stiskajo skupaj tuji, tebe neljubeči narodi, zadevajo ti smrtne rane in trgajo kos za kosom od tvojega trupla. Po sili hočejo tebe ukončati, hočejo te ugonobiti, te spraviti iz sveta. Uboga moja slovenska domovina! Ni dovolj, da tebe stiskajo tvoji sovražniki od vseh strani; med lastnimi sinovi imaš izdajalce, ničvredneže, kateri teptajo po grobih svojih očetov s sovražnim črnim srcem do tebe, moj rod! In kam bode to prišlo, ako pojde to tvoje stiskanje vedno tako naprej? Mar-li res ne teče v naših žilah več slovenska kri, dragi rojaki? Mar-li res nimamo nič več krvi naših očetov v naših žilah, v naših sreih, da pustimo delati tujcu, nam sovražnemu na naši slovenski zemlji, kar se njemu poljubi? Da, žalibog, da moram reči, malo, malo več je

one junaške, one odločne, one svoj rod tako iskreno ljubeče krvi naših pradedov v naših žilah, drugače bi nam pač morala skipeti jeze in nejevolje, ko vidimo, kako ošabno se drzni tujec vedé na naši zemlji. Ne mogli bi več gledati, da nam tako predrzno krade naše posestvo, naše blagostanje, da nam tako hudobno potujčuje našo mladino in nam izneverjuje naš mili rod. Ne mogli bi gledati, da se tujec bogati od naših žuljev, od pota našega obraza. Ako bi mi bili polni tistega domoljubja, tistih čutov, kakor so bili naši hrabri očetje, ne podpirali bi mi sami tako nepremišljeno naših sovražnikov, sovražnikov našega ljudstva, ne ojstrili bi njim sami orožja, s katerim nas napadajo, ne natakali bi njim strupa, s katerim nas morijo. Premehki, preleni smo postali, bojimo se zameriti, zameriti se našemu sovražniku!

Ko bi mi Slovenci le količkanj krvi naših slavnih pradedov v svojih žilah imeli, ne podpirali bi tujih nam sovražnih trgovcev, obrtnikov, kupčevalcev in prodajalcev, pokazali bi jim mesto našega denarja našo pest, dali jim mesto naše podpore naše zaničevanje. Rojaki, ako nam je res pri srci blagor in obstanek našega naroda, naše mile domovine slovenske, katera je tolikanj mila in krasna, zdramimo se! Sezimo si v roke, zjediniimo se v skupno delo, kakor so to storili tudi naši očetje. Osnujmo društvo „Domoljubje“ in delajmo junaško, srčno, očitno in neprestano na to, da bode naše ljudstvo kupovalo za vse svoje potrebe le edino in izključljivo le pri naših slovenskih trgovcih, prodajalo le poštenim domačim kupcem; naročevalo si delo le pri naših slovenskih obrtnikih, denar si izposojevalo le iz naših domačih denarnih zavodov in prihranjeni denar le v taiste vlagalo, svoje imetje le pri našem slovenskem zavodu zavarovalo; v občinske, krajne in okrajne šolske sovete in zastope le domačine volilo, da bode z jedno besedo, izključljivo le s svojimi ljudmi in domačinim občevalo.

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Kako se zajcem zabrani, da drevesec ne objedó.

Vsako spomlad dobimo pritožbe, da je tu in tam veliko škode po sadunosnikih ter so je največ zajci krivi. Mi sicer vsako leto podamo svojim bralcem kak nasvet, kako se je mogoče braniti take škode, ali sadjerejci si menda mislijo, da tak svet ne velja veliko, saj urednik nima brž ali ne obdeluje sam vrta in torej nima skušnje za to, kar nasvetuje. Ta njih misel je sicer po vsem napačna, vendar pa jim ustrežemo letos z nasvetom, ki pride od moža, kateri je sam skusil, kar priporoča. Ako torej

nimaš zaupanja v nas, poskusi pa, ljubeznjivi bralec, vsaj to sredstvo, katero ti nasvetuje mož iz lastne skušnje. On piše: Nekateri kmetovalci mažejo drevesca z ilovico, drugi zopet z živim apnom. Ilovica ne pomaga nič, ker jo prvi dež opere, apno pa je nekaj več vredno. Zopet drugi drevesca s slamo povežejo — škoda slame, ki bi se lahko bolje porabila, škoda dnine za vez in škoda časa. Če sneg globlje zapade in zmrzne, ni treba se zajcu jako spenjati, da nad slamo ogloda drevesce. In če ima mlajšo drevesce že spokano skorjo, mrčes v razpoklinah nanese jajc in slama samo ohrani škodljivo zalego, ki bi jo sicer zima vzela.

Imam na svojem vrtu nad 900 sadnih drevesec raznih vrst, ki so pri velikem snegu mi kedaj dosti trpela od zajcev. Da se tedaj zajci ne lotijo več mojih drevesec, zato sem rabil sredstvo, na katero se zdaj zanesem. Vzajem namreč tretjino navadnega apna, tretjino friškega kravnjaka in nekaj bolj, kakor tretjino živega apna, spravim vse v škač in polijem z gnojnico in potem vse tako dolgo mešam, dokler ni debela zmes, njo pa še slednjič polijem z govejim žolčem. Zdaj še enkrat zmes premešam in potem s takim ometihom, kakor se navadno stene belijo, namažem drevesa.

To sredstvo rabim že dvajsti let; drevo ubrani meha, pomori jajca mrčesov in zajec ti ne gre blizo drevesa. Vsled tega le-to sredstvo vsem sadjerejcem z dobro vestjo priporočam. Tako piše v „S. B.“ izkušen sadjerejec in zato sodimo, da je pomoč, katero nasvetuje zoper zajčji zob v resnici dobra.

Mokrotni hlevi.

Kdor hoče imeti živino zdravo, njemu mora biti veliko na tem, da vse odstrani od nje, kar ji utegne biti pri zdravju na škodo. V tem pa ni najzadnji hlev, v katerem preživi živina dolgo zimo. Hlev mora biti, kolikor je le mogoče, suh in odpraviti se ima vsa mokrota, posebno tudi iz sten, iz zidovja.

Mokrota v hlevih je kriva, da dobi konj slabe oči, otekle noge, hud kašelj in tudi dolga mrtva dlaka izhaja najbolj iz tega, da je v hlevih preveč mokrote. Taki konj, ki stoji v mokrotnem hlevu, ne kaže nič kaj življenja, nima moči, se naglo stara in lotéva se ga rada bolezni.

Zrak, svetloba in pa to, da se izpeljuje sealnica redno iz hleva, obdrži še najbolj hlev suh in živino, ki stoji v njem, zdravo.

Sejmovi. Dne 30. novembra pri sv. Andrašu v slov. gor., v Celji, na Bizeljskem, v Poličanah (za svinje), v Rogatci, v Strassu, v Veržeji in v Svičini. Dne 2. decembra v Mariboru in v Šoštanji. Dne 3. decembra v Konjicah, v Radgoni, na Planini. Dne 4. decembra

pri sv. Barbari v Halozah, na Polji, na Ptujci in na Zelenem travniku.

Dopisi.

Iz Radgone. (Lep praznik) smo obhajali dné 10. nov. v Zajnkovcih, kjer se je blagoslavljal lep nova kapela. Hvalevredno je, da se v naših brezvernih časih da toliko denarja (tukaj nad 1000 fl.) za take svete namene; kar pa človeka še bolj veseli, je to, da so ravno mladi kmetje, ki so se prijeli te reči. Imenujemo najprej sedajnega predstojnika gosp. Andraža Fašalék, mladega g. Ravtarja, mladega g. Franca Trojnko, potem očeta Ravtarja, ki so kupili celi altar, g. Vrečarja in g. Zemljiča. Ti možje niso mirovali, da so dosegli svoj namen. Ta dan so višji dekan in župnik, g. Franc Pinterič blagoslavljali lepo kapelo. Ljudstva iz Štajerskega in Ogerskega zbralo se je brez števila. Hvala Bogu, tudi onkraj Mure živijo zavedni Slovenci, in kako je to čilo, zdravo, po slovensko veselo ljudstvo! Kako tudi tu donijo lepo krasne slovenske pesmi! Pridigovali so g. višji dekan. Najprej so kapelo slovesno sprejeli kot hčerko farne cerkve, kjer visi mrtvaški zvon. „Tudi v Vaši kapelici je zvon. Kdor izmed Vas bode enkrat umiral, naznanjal bo to žalostno novino z milim glasom zvon v kapeli sredi vasi. In kedar bodo mrliča iz vesi nesli, bode on od njega slovo jemal in mu popotnico pel zvon v kapelici. — Ljubi moji farmani, kateri bode prvi, ki bo mu pel ta zvon? Morebiti še zdaj tu med nami zdrav stoji! Bog daj, da bi nobenemu ne pel, ki se v grehah v večnost seli“. Dalje bode vaščane zvon vabil k molitvi v jutro in večer, spremljal skozi vas sveto Rešnje telo k bolniku, vabil k večernicam. „Kedar bo pa prišel lep majnik, bodo pridna in pobožna vaška dekleta lepo okinčala kapelico Marijino in obhajale se bodo „šmarnice“ ali majnikova pobožnost za tiste, ki v cerkvo ne morejo. Peli bodete tu lepe svete Marijine pesmi in z molitvami častili nebeško kraljico, in mila Vam bo Vaša nebeška Mati, prosila bo za Vas v življenju in smrti! Med podobami, ki krasijo kapelo, me veselite posebno sredi sv. evangelistov podobi sv. Cirila in Metoda, tistih svetnikov, ki sta ravno tu v naših krajih, na našem Murskem polju oznanjevala sveto vero najprej. Slovenska opostola sta! Slovenci, držite se s celim srcem svete vere. Svet je hudoben in vzeti Vam jo hoče. Držite se vere, ki so jo zapisali sveti evangelisti, in sta nam jo lepo raztolmačila po slovenski apostola sveta Ciril in Metod! Jaz sklenem. Ti mili zvonček, kliči mi vsaki den k molitvi moje verne farmane, odvrčaj od hudobije ponočnjake. Kedar pa eden njih zatisevne trudne oči za vselej, spremljaj ga z

svojim ljubim glasom k večnemu veselju. Amen“. Ginjeno se je vračalo ljudstvo domu. Mi pa kličemo iz srca: „živili vrli Slovenci onkraj Mure!“ Šegula.

Iz Pilštanja Kakor drugod, tako so se tudi pri nas končale občinske volitve ravno v nedeljo, dne 10 t. m. Hvala Bogu, v 15. leto je dobil zopet, akoravno težko, naš trg župana, ki bo vnet ne le za blagor cele občine, ampak pogledal bode še na močno zapuščen trg, ki je bil, kakor kmetija brez gospodarja, ceste so bile take, ali pa so še take, da si je bilo treba pri najlepšem vremenu hlače do kolen zavihati, kdor je hotel na Pilštanj priti. Voda v štepih je tako gosta, da bi jo rešeto držalo, in Bog nas varuj in sveti Florijan ognja! Takrat bi pa mogli na mesto brizgalnice Pilštančanji vzeti mokro cunjo in s tisto ogenj gasiti. Upamo pa, da bode naš vrli župan, g. Supančič, ki je vrli katoličan, ki ljubi pravico, ne samo imena nosil, ampak zvesto spolnjeval svoje dolžnosti in gotovo ga bodeta dva svetovalca g. Poznič in Bokalič rada podpirala. Župan je štacunar in ob enem tudi poštar v trgu. Živili Pilštanjski občani s svojim g. predstojnikom, ki je vnet za vero, dom in cesarja! Rodoljub.

Iz Negove. Ni bilo vže dolgo v velebenem „Slov. Gosp.“ od tukaj ničesar brati! Kaj delajo torej Negovčani? Vse sorte. Posebno pa niso pozabili na Boga, na Marijo, patrono svoje cerkvice. Dokaz je to, da so v slednjem času veliko storili, veliko darovali, vso cerkvice in farovž prenovili. Tekom leta dobila pa je tudi farna cerkev, skoro bi rekel, svojo podružnico, prekrasno kapelo, blagoslovljeno v čast Materi Božji Lurški. Pridna in bogaboječa družina Klemenčičeva jo je v Marijino čast postavila. Taista bila je dne 25. avg. t. l. blagoslovljena, v prelepi procesiji prinesena podoba Marijina bila je vmeščena in v pričo nepričakovane množice Marijinih častilcev in častilk izpregovorila se je primerna beseda Božja. Dne 20. oktobra t. l. dobili so v Negovi svojo staro Marijo z novim tovaršem Jožefom nazaj! Storil se je s tem začetek prihodnjim stanovskim bratovščinam v Negovi. Tudi podobe angeljev na postranskih oltarjih, kakor tudi sv. križev pot dobi na skorem Negovska — res vsa lepa od zunaj in znotraj — farna cerkva. Da bi še dobila ta cerkev svojo lepo popolno križevo podobo! K temu je potrebna še leva kapela in tako bi bila pripravljena ta cerkvice tudi za tako potrebni sv. misijon!

Iz Hotinje vesi. (Ogenj.) Dne 20. t. m. kmalo popoldne užgali so otroci v Matija Cebovem gospodarskem posloplju slamo in v par minutah bilo je tudi njegovo stanovanje in sosedovo F. Skodiča gospodarsko posloplje v ognju. Rešiti ni bilo razun živine in nekaj vozov nič mogoče. Prvi ima škode okoli 2000, drugi pa

1500 gld., zavarovana pa sta le za male svote. Blaž Sabana hišno posloplje je že tudi začelo goreti, pa pridna požarna bramba iz Rač je hitro pritekla in pogasila. Tudi Framska požarna bramba je v obilnem številu prihitela in obe ste cele 4 ure gasili. Požarni brambi v Račjem in Framu imate izvrstni brizgalnici, za njuni trud in veliko pomoč se požarni brambi v Račjem in Framu vsi posestniki v Hotinji vesi pristrčno zahvalimo! F. P—k.

Iz Gornje Radgone. (Bauernverein in društvo sv. Mohorja.) Tukaj vam naj nekaj pišem v svarjenje, nekaj pa v prioročenju s svojo žuljavo roko! Vem, da skrben kmet veliko trpi in mnogo ljudi preživi. Dragi kmetje, ako torej res želite društvo, tedaj vstanovite pravo, kmečko, katoliško, katero bo na pravi katoliški podlagi, ki bode koristilo nam in našim otrokom, ne pa kako društvo bauernverein, ki ima kričača na čelu, kakor je g. Bračko in njegova garda. Ta „verein“ je imel, dne 17. t. m. zborovanje, pri katerem je g. Bračko svojo modrost pokazal s tem, da si je od Koroškega „bauernbunda“ neko zgodovino izposodil, ali kupil, kakor je neki sam rekel. Iz te zgodovine je neki „auszug“ vzel, ter je vedno stare kloštre zmerjal, potem pa še sedanjo častito duhovščino, akoravno je iz naše sredine in je duhovnikov zibelka v kmečki bajti tekla, vendar g. Bračko druga ne zna o njih, kakor da jih smeši in grdi. Mi se čudimo, kako se more brez okrajne gosposke tako zborovanje vršiti. Tu pri sv. Petru je že več let čez 100 in letos okoli 200 udov pri družbi sv. Mohorja, med temi so kmetje, viničarji in posli. G. Bračko bi si lahko pri družbi sv. Mohorja omislil občno zgodovino ali pa izposodil tukaj. Potem bi se učil, kako so celo stari pagani svoje duhovne spoštovali. Dragi kmetje, mi pristopimo k družbi sv. Mohorja; kdor še ni ud, naj stori to letos in se bo več naučil, kakor pa iz takega jalo-vega govora iz ust g. Bračko. Kmet.

Od sv. Tomaža pri Veliki Nedelji. (Naša župnijska cerkev. Zahvala.) Žalost in veselje se zmirom spreminjata v tej solzni dolini, kakor smo se to leto sami najbolj prepričali. Žalostni smo bili, ko smo izgubili svojega dušnega pastirja, č. g. Jožefa Mavčiča, ki so tukaj jim izročeno čredo zkozi triintrideset let prav skrbno pasli. Bodi jim blag spomin! — Veseli smo spet bili, ko smo čez nekaj časa dobili na njih mesto tudi skrbnega in pridnega duhovnika, č. g. Franca Geča, Bog jim daj zdravje, srečo in veliko veselja zaužiti na tem novem mestu! Naj pa se zahvalimo v tem še tudi cerkvenim ključarjem, ki so imeli v zadnjem času toliko opravka in skrbi za olepšavo hiše čezje; njo je tudi dosegla, ter smo sedaj v resnici prav ponosni na-njo. — Slednjič še gre hvala tudi Jožefu Veselko, mežnarju in

orgljarju in posebno dvema pevkama naše cerkve M. F. in R. K. V zadnjem času se je namreč pri nas lepo pozdignilo cerkveno petje, in nam je tega že dolgo manjkalo pri naši cerkvi. Kdor se je trudil za čast božjo, ni delal zastonj.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V nedeljo, dné 1. dec., zberó se na Dunaji pooblaščenči poslancev, kar se jih šteje k desnici drž. zbora ter se odloči v tem shodu, ali stopijo vsi vkup v klub grofa Hohenwartha ali pa še ostane vse pri starem, torej več klubov. Naša želja gre pač na to, da se gg. poslanci zjedinijo, kajti eden, velik klub ima več moči, kakor pa več manjših, če si tudi niso nasproti, kedar jim hodi za glasovanje. — Česki drž. zbor v Pragi je sklenil postavo, da se mora na srednjih šolah vsak učenec učiti obeh drž. jezikov, nemškega in českega. Ko so svoje dni imeli nemški možje večino v dež. zboru, bili so sklenili postavo, ravno tej nasproti in se vsled nje torej učencem ni bilo treba učiti obeh jezikov. To pa so storili iz sovraštva do Čehov in njih jezika. — V Gradci so zadnji ponedeljek osnovali društvo „Südmark“; na čelu so mu sami nemški napetneži n. pr. dr. Foregger, dr. Neckermann, Jos. Rakusch iz Celja, dr. Kokoschinegg, drž. poslanec Maribora in nebodigatreba dr. Hans Schmiderer, podžupan iz Maribora. Društvo se bojda ne meša v politiko, ampak ima samo namen podpirati nemške (?) posestnike in obrtnike po slov. deželah. Oj hinavščine! — Volitev drž. poslanca namesto kneza Liechtensteina v Hartberskem volilnem okroju vrši se dné 20. decembra. Ni dvóma, da zmaga konservativec, toda Liechtenstein ne bode in naj se potlej že kdor koli izvoli. — Koroški dež. zbor je sklenil dati 40.000 gld. za cesto ob Vrbskem jezeru, za Žitaroves pa isti zbor še borih 700 gld. ni imel, ki jih je ona prosila za svojo cesto. Tu biva slov. ljudstvo, tam pa se šopiri nemškutarija, od todi pride ta razioček. — V Črni, tik naše meje, snujó si rodoljubi posojilnico. Pri dež. zboru pa se ne bode prisilo podpore za njo, čemu bi se neki mu vrgla pod nogo! — Kranjski dež. zbor je vzvišal plačo ljudskih učiteljev in je s tem ustregel njih splošnji želji in recimo, da tudi potrebi. Svoje posvetovanje je dež. zbor sklenil zadnjo nedeljo. V dež. odbor so zvolili tudi dr. J. Vošnjaka. — „Slov. jez.“ v Brdih na Primorji je poslal v dež. zbor v Gorici prošnjo, naj se povpraša vlada, kedaj da bode iz slov. paralek na tamošnji gimnaziji resnica. Minister za uk in bogočastje jih je pač obljubil, toda doslej še ni izpolnil svoje obljube. — Doslenji zastopnik c. kr. namestnika v Trstu, vitez Rinaldini je postal

c. kr. namestnik in mu je v to pomagalo, ker so bile volitve v Trstu srečne, avstrijske. Kaj pa, če je mož prejel prehitro svoje plačilo? Ni še namreč „pribito“, da so bile te volitve v resnici srečne! — V Reki je kr. namestnik, grof Zichy rekel pri nekem slovesnem obedu, na čast nemškim mornarjem, da je nemški cesar Viljem II. pravi „knez mirú“ ter da gre njemu hvala, če še nimamo vojske! Ta beseda pač ni za to, da se dopade človeku, ki ljubi Avstrijo. — Hrvaški ban, grof Khuen-Hedervary si prizadeva sedaj veliko, naj dobi v prihodnjih volitvah mestni zastop Zagreba njegova, „narodna“ stranka v roke in vsa je podoba za to, da mu bode sreča mila. Ni mogoče drugače, saj je vsa oblast v njegovih rokah in to pomeni pri madjarski vladi še vse več, kakor kje drugje. — Govori se, da vzame predsednik v Ogerskem ministerstvu, Koloman Tisza brž v kratkem slovo, ker se ne more več otepati napadov skrajnih levičarjev. Tisza je hud sovražnik Slovanov ali če pojde mož v resnici, ni še nič upanja za to, da pride bolji mož na njegovo mesto.

Vunanje države. Sv. Oče Leon XIII. so sklenili pogodbo z anglijsko vlado gledé otoka Malta. V tem tiči nekaj skrivnosti. — Umberto, kralj zedinjene Italije, je odprl z velikim bleskom drž. zbor v Rimu in je v svojem govoru izrekel, da vlada ne misli povišati davkov. To je brž edino, česar bode revno ljudstvo, ki ga je veliko v Italiji, veselo. — Francozom je treba 58 milj. posojila za nove, vojaške ladije. Za Francijo je seveda vojska na morji celo nevarna, ako nima dovolj in to močnih ladij. — V Brüsselji je bilo veliko posvetovanje glédé sužništva, ki še biva slej ko prej v nekaterih deih Afrike. — Gladstone, vodja anglijskih liberalcev, postal je ud gosposke hiše v drž. zboru. Liberalci pa v Angliji niso to, kar so pri nas; na robe: tamošnji so možje pravice. — Pri nemški vladi izpoznavajo čem dalje, tem bolje, da ni bilo prav, ker so izgnali kat. menihe iz dežele, ali naj se dovoli po postavi vsem, da se vrnejo v domovino, do tega si vlada še ne upa. — Ruska vlada čuti, da ima še vojna premalo topničarjev in zato jih množi sedaj na vso silo. Vsaka baterija dobi poslej 64 topov ali kanonov, doslej jih je štela le 48. — Kolikor se sodi, ne oženi se še bolgarski knez tako hitro, najbolj za to ne, ker ne mara pravoslavne neveste, a zoper katoliško ugovarja minister Stambulov. — V Srbijo prihaja iz Turčije toliko roparjev, da se jih ljudstvo težko brani, Turške gosposke pa ne storé ničesar zoper nje. Stara turška navada! — Pomilostiti misli turški sultan vse one jetnike, ki so samo za to v ječah, ker so jih vjeli pri rabukah na otoku Kreta. Med njimi je pa brž največ nedolžnih. — Naša svitla cesarica je bila te

dni v Kartagi, mestu v nižji Afriki, toda visoke gospe niso poznali, dokler se ni vrnila na ladijo. — Iz Brazilije, te nove republike, ni nič zanesljivih poročil in hvalijo jo le freimaurerji. Države še je niso pripoznale, pregnani cesar Dom Pedro je še na morji in se naseli najbrž v Nizzi. — Velika razstava v spomin na leto 1492, ko je prišel Krištof Colombo iz Evrope v Ameriko, utegne se prinarediti v New-Yorku, ne pa kakor je bila doslej govornica, v Chicagu. No naj bode že, kjer koli, toliko sme se reči, da bode taka, kakor še je doslej svet ni gledal, prav amerikska.

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnija Ptujška.

(Dalje.)

L. 1562. se je zopet vršila vizitacija samostanov na Štajarskem. Dne 7. dec. t. l. so prišli od vlade poslani komisarji, namreč Franc baron Springenstein, Alojz Kleb, mestni župnik v Bruck-u in Bolfenk Schrantz, doktor prava k minoritom v Ptuiju, kjer so našli v vsakem oziru še precej lep red. Vsekako pa so redovnikom naročili, naj obljubo devišstva zvesto držijo in nikar ne trpijo, da bi sumljive osebe v samostan zahajale. Gostilnice naj se skrbno ogibljujejo ter se varujejo pijančevanja in čitanja nevarnih spisov, zlasti takih, kateri resnicam katoliške vere nasprotujejo. Prednikom svojim naj bodo pokorni, najsvetejšo daritev sv. meše in druga bogočastna opravila naj izvršujejo z dostojno pobožnostjo ter pazijo vsak čas na-se in svoje, dobro vedoč, da jih čaka v večnosti oster odgovor.¹⁾

Za katoliško vero toliko vneti Ferdinand je umrl dne 25. julija l. 1564. zapustivši vlado svojim trem sinovom. Štajarsko je dobil Karol, ki je bil odločen katoličan med tem, ko je njegov brat cesar Maksimilijan II. bil novi veri zelo naklonjen ter je protestante očitno podpiral. V denarnih zadregah je cesar več župnij prodal ali zastavil meščanom in trgovcem, ki so ondi nastavili luteranske pridigarje. Duhovniki so se semtertje oženili in v kratkih letih je po vseh samostanih in župnijah na Avstrijskem bil luteranski katekizem v navadi. Katoličane so očitno zasramovali, katoliške obrede pa zasmehovali.²⁾ Semtertje so grajščaki farovže in cerkve prodali, mešna oblačila pa pobrali ter iz njih za svoje otroke dali obleko napraviti.³⁾

Sreča za Štajarsko, da je imela katoliškega vladarja Karola, ki je kljub temu, da

so deželni stanovi, nove vere skoz in skoz navzeti, svobodo vere drzno tirjali, — ostal nepogljiv. Da bi po deželi katolicizem zopet oživel, poklical je Karol l. 1571. v Gradec jezvite, kar je protestante hudo razkačilo. Da bi jezvite v njihovem delovanju ovirali, podtikali so njim protestanti grozne stvari ter jih zelo sovražili. Luteranski pridigar Konrad Schlüsselburg je trdil, da jezviti niso od Boga, temveč od hudiča. Kdor tem včlovečenim hudičem zaupa, je prišel ob pamet in ne more Boga ljubiti, zato pa tudi gotovo zapade večnemu pogubljenju.¹⁾ Kljubu tolikemu nasprotovanju ustanovili so jezviti v Gradcu šolo ter s svojimi pridigami že v enem letu toliko dosegli, da se je l. 1572. zamogla po 20 letih zopet obhajati procesija s presvetim rešnjim Telesom.

Tudi v Ptujju je l. 1572. prišel jezvit Gerard Pastel ter je ondi nekaj časa s precejšnjim uspehom pridigal. Ko so pa njega v Gradec za rektorja poklicali, nadaljeval je misijonsko delo v Ptuiju o. Štefan Rimel, ki pa je žalibog še v tistem letu za neko kužno boleznijo umrl v Runkem samostanu.²⁾

L. 1574. vršilo se je pri dominikanih v Ptuiju pod predsedništvom dominikanskega provincijala, o. Boštjana Cataneus veliko zborovanje, katerega se je z Jurijem Calaus-om,³⁾ grajskim glavarjem v Ptuiju in Martinom Rizansky-om, mestnim pisarjem, vdeležil tudi mestni župnik Gašpar Unhold.

Zaradi Turkov, ki so zmiraj dalje v deželo silili, sklical je Karol deželni zbor v Bruck. Ker pa mu stanovi niso hoteli dovoliti davkov, moral se je njim udati ter njim l. 1578. privoliti v 4 mestih versko svobodo. Vsled ove pridobitve so pa postali še bolj predrzni. Ne le, da so v Gradcu na tamošnjo višjo šolo poklicali več profesorjev, ustanovili tiskarno in širili po deželi množino slabih spisov in krivoverskih knjig, sozidali so po večih krajih tudi protestantske cerkve in šole ter še hujše, kakor poprej razsajali. Oropali so več cerkev, uničili podobe, štatve in cerkveno orodje, pograbili cerkveno premoženje in ustanove, požgali katoliške knjige.⁴⁾ (Dalje prih.)

Smešnica 48. „Čemu“, vpraša mož, „čemu obdržiš deklo pri hiši, ako ti je treba vedno jo kregati?“ „Oj“, odvrne mu žena, „tega vi možje ne znate. Nad kom bi si pa potlej izpustila jezo, ko bi ne imela dekcle za to?“

¹⁾ Tisti, V., 506.

²⁾ S. Povoden, Bürgerliches Lesebuch, 422 in A. J. Caesar, Staat- und Kirchengeschichte d. Herz. Steiermark VII., 147.

³⁾ Ta za Ptuj slaven mož je umrl dne 28. aprila 1595 in ima lep grobni spominek.

⁴⁾ Janssen, Geschichte des deutsch. Volkes, V., 228.

¹⁾ S. Povoden, Bürgerliches Lesebuch, 399.

²⁾ Janssen, Geschichte des deutsch. Volkes, IV., 421.

³⁾ Tisti, IV., 101.

Razne stvari.

(Mil. knezoškof.) Veliko veselje je bilo dnes dopoldne v bogoslovji in v dij. semenišči v Mariboru. Obiskali so namreč ta za škofijo imenitna zavoda mil. knezoškof prvokrat kot višji pastir naše škofije, ter so vzpodbudili mlade gospode v ljubeznjivi besedi, biti vstrajnim v svojem poklicu.

(Zavod čč. šolskih sester.) Mil. knezoškof so bili dnes popoldne v zavodu čč. šolskih sester v Mariboru ter so jim one pripravile čestitko v svojih prostorijah. Le-ta je bila nežna in pristrčna, kakor je le v njih v resnici uzornem zavodu mogoče.

(Podružnica) sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico ima v nedeljo, dne 1. dec., svoj 3. občni zbor in sicer ob 3. uri popoldne na Vočilu v Brugerjevi gostilni. Poleg navadnih reči v tacih zborih bode tudi poučni govor in petje.

(Preširnov večer) priredi Mariborska čitalnica dne 1. decembra t. l. ob 8. uri zvečer v svojih prostorih. Vspored: A. Beseda. 1. Pozdrav predsednikov. 2. Domovina (mešan zbor). 3. Slavnostni govor. 4. Nazaj v planinski raj (mešan zbor). 5. a) Planinski rog; b) Zvezdam, za harmonij in glasovir. 6. Mornar (samospev). 7. a) V mraku (ženski čveterospev) b) Putnik (moški čveterospev). 8. Mladenič ob potoku, za harmonij in glasovir. 9. Sem slovenska deklica (mešan zbor). B. Prosta zabava. Kakor se iz vsporeda vidi, bode veselica sijajna.

(Darilo.) Gosp. Miha Vošnjak, dež. in drž. poslanec v Celji, je daroval 100 gold. za podporo slov. dijakov in denar se naj porabi za kosilo revniših dijakov, posebno na slov. oddelku c. kr. gimnazije v Mariboru. Naše uredništvo rado sprejema enake dari ter prosi prijazno slov. rodoljube za nje.

(Hranilnica.) Kakor se nam poroča, napreduje južno-štajarska hranilnica v Celji prav veselo in gg. pri hranilnici mesta Celje so si vsled tega že v strahu za svojo molzno kravo.

(Izločitev.) Konjiški trg je prosil dež. zbor za dovoljenje, da se loči doslenja občina v trško in okoliško. Se ve, da je dež. zbor privolil v to, češ, da se ohrani tako „dober kos nemške zemlje“. Ako se ravna poslej okolica dobro, bode pa še trgu kedaj žal za to. Nesrečna nemškutarija!

(Železnica.) Gg. Lapp in Klemensiewicz sta dobila pravico izdelati železnico iz Celja, skozi Šoštanj v Velenje in je torej upanje, da se ona dodela že v malem času.

(Porotniki v Celji) obsodili so 58letnega delavca Aleša Vodeb iz Šmarja, ker je desetice in dvajsetice ponarejal, v triletno težko ječo in sedlarskega pomagalca Josipa Semliča iz Ljutomera zarad tatvine v šestletno ječo.

(Nauki o varstvu živalij za mladino.) Z dovoljenjem Graškega društva za varstvo živalij v slovenskem jeziku na svitlec dal in založil Vilj. Blanke, tiskar in knjigotrtec v Ptuj. Cena 15 kr. komada (po pošti 5 kr. več.) Ti nauki, ki bi naj v nobeni šoli na Slovenskem ne manjkali, so tudi pripravni za kmečke hiše. Tiskani so na velikem, okrašenem in močnem papirju ter se lahko spravijo v okvir ali prilepijo na desko in razobesijo na steno. Dobé se pri založniku v Ptuj. Priredil jih je g. Anton Porekar, nadučitelj na Humu. Služile bi tudi kmet. podružnicam v razdeljevanje.

(Table za žagred) dobivajo se v tiskarni sv. Cirila. Iztis velja 12 kr.

(Jožef Neuwirth), sirar v Rogatcu razpošilja dober sir v večih in malih zavitkih na prodajo. Zlasti bi bilo trgovcem okolice svetovati, naj si naročijo sir, ki tudi domačo mlekrejo podpira.

(V davkarijo) so vlomili v Slov. Bistrici v noči 17. novembra, ali do denarja še na srečo niso prišli. Brž jih je v nevarnem trenutju sluga c. kr. davkarije zaslišal in na njegovo upitje so jo nepoznani tatje popihali hitreje, kakor so prišli.

(Iz ječe) v Laškem trgu sta utekla J. Žohar in Jurij Knez; prvi je bil za voljo ropa, zadnji pa za voljo tatvine v ječi. Doslej še ju niso prijeli.

(Nesreča.) V Stumoregu pri Celji padla je dveletna deklica Marjeta Herga v mlako ter je vtonila.

(O večjem tatvinstvu) se nam poroča iz Stopre, kjer so pokradli pred 14 dnevi po noči pol vola, dve vedri vina, koruzo pri treh hišah. To so najhitreje z vozom odpeljali, in ni še sledú o njih. Misli se, da je zalega tatvinska v Macelnu. To je že druga večja tatvina v onih krajih, tudi pri prvi so došli z vozom in sicer v Žitale.

(Duhovske spremembe.) Č. g. Valentin Jarič, župnik pri sv. Florijanu na Boči, je dobil župnijo v Kostrivnici.

Listič upravnistva. Večim gg.: Na vprašanja odgovorimo le takrat, ako je pismu priložena marka. - Vič. g. I. K. v Celji: Za tekoče leto ne.

Poslano.*)

Kar „Brus“ in po njem „Deutsche Wacht“ o meni, ne da bi me imenovala, v novejšem času pišeta, to je vse od konca do kraja izmišljeno, toraj zlobna in nesramna laž. Več drugokrat in na drugem mestu.

V Šmartnu pri Slov. Gradci,
dne 26. novembra 1889.

Dr. J. Šuc.

*) Za to uredništvo ne prevzame odgovornosti.

Loterijske številke:

Gradec 23. novembra 1889: 34, 2, 82, 3, 17
 Dunaj „ „ 85, 86, 77, 84, 43

Kat. podporno društvo v Celji

obhaja v nedeljo, dne 8. decembra t. l. na praznik M. B. čist. Spočetja, popoldne ob 3. uri v salonu „pri belem volu“ svoj letni občni zbor z navadnim programom. Potem pa sledi prosta zabava, pri kateri se bode igrala tudi tombola.

Iv. Krušič, načelnik.

Naznanilo.

Dajem na znanje, da imam v svoji drevnici kacic 500 komadov redno visokih in močnih izbranih, najzlahotnejših buternih hrušek komad à 50 kr.

Miha Vizjak,

poslavljeni sadjerejec in posestnik na Pečovji
 pošta Štoré 1-3

V najem se da!

Krčma in gospodarsko poslopje v trgu na Ptujski gori, h kateremu spada tudi blizo 20 oralov zemljišča, hram, na katerem je krčma in je last maloletnih St. Kosišetovih dedičev.

Taisto se bode na tri leta dalo v najem, in kateri želi v najem vzeti se naj oglasi do 1. januarija 1890 pri županu Mart. Krajncu na Ptujski gori. 1-2

Gosp. G. PICCOLI-ju,
 tekmarju v Ljubljani.

Vinice na Dolenjskem,
 dne 12. jan. 1889.

Blagovolite mi poslati dvanajst steklenic Vaše esence za želodec.

Pohvalno omenjam, da je bila raba lani poslanih 36 steklenic izvrstna. Bolniki raznih vrst so vživali esenco z najboljšim vspehom. Neka bolnica je bila že za smrt bolna, vsi so mislili, da mora v malih urah umreti; toda komaj je zavžila nekaj kapljic esence, pa je že okrevala in čez nekoliko ur popolnoma ozdravela — med tem, da je bila poprej več dni že skoraj na smrtni postelji. Esenca se tedaj zaradi njenega izvrstnega vpliva sama najbolj priporočuje.

Z odličnim spoštovanjem
 11-12 Jurij König, župnik.

Oznanilo.

Živinski sejem pri sv. Barbari v Halozah, ki se je v novem času jel živo razvijati in ki se bo vršil na sv. Barbare den, se vsem kupcem in prodajalcem topla priporoča. Če v omenjeni den pride praznik, bo sejem naslednji den. Vsak, kateri živinče dovede, dobi pol litra vina.

Občina sv. Barbara v Halozah,
 dne 25. novembra 1889.

Franc Arnejčič,
 predstojnik.

Maribor
 gosposke ulice 3.
 Prodajalnica papirja in vsako-
 vrstne sprave za pisanje in solo,
šolskih in molitvenih knjig
 na drobno in veliko.
 Naročajo se tudi lahko vsi modni listi avstrijske in 36
 evropskega, ilustrirani časopisi.

Andrej Plutzer,
 poprejši **EDUARD FERLING.**
 Založba za tovarne, vsake vrste knjig za trgovce, knjige
 za kopije, papirnaté žaklje in zavitke, papir iz
 slame, za luščenje in zavitke.
Novosti
 posebno pisma za gratulacije, karton, svitnat
 in katnov papir v krasnih barvah
 po izvanredno nizki ceni.

Knjigovezarna.
 Gosposke ulice 3
Maribor.

Pravo francozko žganje (cognac).
 Kaj je pravo francozko žganje?
 ZAKONOM ZAŠLIČENA MARKA.

Iz francozkega in južno-štajerskega jakega močnega brdskega vina izrpljeni alkohol, pod imenom „cognac“ zdravniški pripoznano dietično, duh in telo oživajoče slastno in zdravilno sredstvo. Kaj se dobi navadno mesto takega zdravila? Navadno žesto s soljo pomešano, ktere upliv na telo je, če ne škodljiv, jednak ničel. Če vsa vporabljena sredstva proti ischias, reumatizmu, živčanim boleznim, izpadu las, protinu, trganju v udih, ohromenju, ranam vsake vrste, boleznim v glavi in zobeh i t. d. nič ne pomagajo, naj še pokusi vsaki boleestnik iz južnoštajerskega znamenitega Konjlekega, lastno pripravljene vina destilovano, na vse ove bolezni čudno delujoče, pravo francozko žganje vporabiti. Mala stekl. 60 kr., v. 1 gl. 20 z.

Stari cognac, posebnv okrevajočim in na želodec bolanim preporočljiv, 1 steklenica gl. 1.50, naročbe 4 v. steklenic pošiljajo se franko brez daljnjih stroškov.

BENEDIKT HERTL
 veliki posestnik na grajščini Gollè pri Konjicah, Južno-Štajerska.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.

Zaloga v Mariboru pri Alois Quandestu, Gosposke ulice.